
'WIE ZOEKT DIE VINDT'

Bellinda Staelens

voor alle directies en personeelsleden

Constructieve ideeën van kansarme ouders voor een solidaire school

Vanuit de oudergroep en het schoolopbouwwerk van de vierdewereldgroep Mensen voor Mensen in Aalst kregen we een zeer concrete lijst met tips en bedenkingen voor het werken met leerlingen uit kwetsbare gezinnen. Het zou interessant zijn om met het korps eens op te lijsten wat men al doet en waarvoor men nog meer aandacht kan hebben.

Enkele beleidsopties voor het dagelijkse schoolleven :

- Niet enkel met de 'sterkste' leerlingen werken. Deze optie als een rode draad hanteren bij alles wat op school gebeurt. Proberen om àlle leerlingen te betrekken bij de uitwerking van een project, maar ook in de lessen bijzonder attent zijn voor leerlingen uit gezinnen in armoede. Deze jongeren zijn immers vaak geïsoleerd, bang en onzeker door een laag zelfbeeld. Door hun bv. specifieke verantwoordelijkheden te geven kan men de positieve beeldvorming over hen bij de anderen versterken en hun eigen zelfwaardegevoel verhogen.
- Zich bewust zijn van de verschillende leefwereld tussen arme en middenklasse gezinnen. De meeste leraren behoren tot de laatste groep en dit vertaalt zich in het type opdrachten dat men geeft. Daarom is het relevant om bv. in leesopdrachten niet enkel voorbeelden te geven uit wat 'normaal' is in middenklasse gezinnen, maar ook bewust te kiezen om in de verplichte lectuur boeken te steken over de leefwereld en ervaringen van mensen in armoede (bv. boeken van Karel Staes, Bart Demyttenaere, Kristien Dieltiens...)
- Positieve contacten met ouders bevorderen. Bv. door ouders die men op een oudercontact niet ziet, eens persoonlijk uit te nodigen of er zelf op bezoek te gaan (en dat niet enkel naar aanleiding van een probleem!). Arme gezinnen durven vaak niet naar school komen, maar zijn meestal heel blij als er wel een positieve kennismaking is. Deze contacten zijn immers essentieel voor de persoonlijke ontwikkelingskansen van de betrokken jongeren !
- Mogelijkheden voorzien om leerlingen die thuis geen computer hebben, te ondersteunen. Bv. geen taken verspreiden (en verwachten van thuis uit) via e-mail (arme gezinnen beschikken daar niet over!).

Enkele concrete voorstellen i.v.m. het beperken van de schoolkosten :

Als algemeen basisprincipe hanteren: Bij alles wat geld kost zich bewust de vraag stellen: is dit nodig en hoe kan het zo goedkoop mogelijk?

Daarbij zijn ook enkele concrete zaken essentieel :

- Als school vooraf een aantal beleidskeuzes maken: bv. bij het begin van het schooljaar het budget bepalen dat het schooljaar zal kosten (per studiejaar) en zich engageren om daar niet over te gaan;
- Spreiding van betalingen toelaten en zelfs promoten;
- Bij onbetaalde rekeningen: niet enkel brieven schrijven, ook een huisbezoek kan heel verhelderend zijn; nooit brieven omtrent rekeningen of rappels meegeven via de leerlingen, deze communicatie enkel tussen de ouders en de school voeren;
- Werken met de kansentas voor culturele activiteiten en studiereizen (*het belang uitleggen van een structureel systeem: de realisatie van het recht op onderwijs heeft ook te maken met het bieden van ruimere ontplooiingskansen*)
 - telkens vermelden wanneer deze kan gebruikt worden (het als iets 'normaal' vinden, er geen 'apart' gegeven van maken)
 - discreet zijn i.v.m. gebruik
 - ouders en leerlingen hierover bij het begin van het schooljaar inlichten (bv. via schoolreglement of agenda of...)
 - ervoor zorgen dat iedereen van de leraren en het secretariaat goed op de hoogte is van het systeem
- Voor de aankoop van schoolmateriaal voldoende tijd geven om aan te schaffen, liefst al voor de vakantie meedelen wat er het volgende schooljaar nodig is;
- Stimuleren dat leerlingen boterhammen meebrengen - geen broodjesverkoop op school organiseren (te duur en te grote verleiding – uitsluiting wordt dan gemakkelijk zichtbaar of men doet er zich te kort voor);
- I.v.m. oudere leerlingen: zorgen voor gezelligheid, activiteiten en ruimte tijdens de middagpauze zodat leerlingen op school blijven.

Bijkomende bedenkingen :

i.v.m. leerboeken

- Schijnbaar evident: de boeken gebruiken. Indien ze enkel dienen om af en toe iets in op te zoeken, ze dan niet doen aankopen maar er bv. een aantal op school ter inzage leggen;
- De boeken niet elk jaar veranderen zodat ze kunnen doorverkocht en tweedehands aangekocht worden;
- Bij verandering van een leerboek: regeling treffen in afspraak met collega's van dezelfde klas, zodat niet voor meerdere vakken tegelijk nieuwe boeken aangekocht moeten worden;
- Zorgen voor een goed georganiseerde tweedehands boekenverkoop;
- Wat betreft invulboeken : ok, als ze echt voldoende gebruikt worden.

i.v.m. tijdschriften:

- Vrij laten, de leerlingen er niet doen op abonneren om er elke keer slechts 1 artikel uit te bespreken (bv. wat betreft vreemde talen). Liever de school 1 abonnement laten nemen en het nodige artikel kopiëren;
- Tijdschriften in de school ter inzage laten liggen, zodat leerlingen eigen keuze kunnen maken om er 1 aan te kopen.

i.v.m. kopieën:

- Het aantal niet overdrijven;
- Geen halve bladzijden: veel zaken kunnen bij elkaar gezet worden;
- Recto verso kopiëren (is kosten- en milieubesparend).

i.v.m. uitstappen

- Zorgen dat alle verplichte uitgaven vooraf bekend zijn (zie hoger);
- Zorgen dat iedereen mee kan (kosten drukken, eventueel een ander en minder duur alternatief zoeken voor iedereen);
- Lunchpakket als normaal beschouwen (ergens gaan eten eerder uitzondering);
- Waar het kan, zelf drank laten meebrengen;
- Werken met spaarplannen;
- Geen dure reizen organiseren (zelfs niet in de vakanties), want dit werkt uitsluiting in de hand. Als men toch opteert voor een buitenlandse reis, dan bv. al starten met een spaarplan in het 4 de jaar om in het 6 de op reis te gaan – zo is het soms wel haalbaar. Ook dan altijd zoeken naar de goedkoopste formules.

i.v.m. Lichamelijke Opvoeding

- Het turngerei ook tweedehands laten verkopen;
- Sportdagen: overzicht geven van de verschillende jaren - dan zien ouders een globale prijs. Op veel scholen worden dure sportdagen georganiseerd: dit zorgt voor uitsluiting (deze leerlingen gaan dan niet mee – zijn z.g.z. 'ziek' omdat men het thuis niet kan betalen) – een 'plafond' afspreken van wat een sportdag maximaal mag kosten – of nog beter: een plafond afspreken voor het totaalbudget voor de 6 jaar. Bij duurdere sportdagen een spaarplan (met kleine bedragen) mogelijk maken;
- Geen bijkomende wekelijks nog bij te betalen activiteiten, ook voor zwemmen vooraf het bedrag per trimester bepalen.

Tot besluit :

Scholen zouden inspiratie en ideeën moeten doorgeven aan elkaar, bv. via de scholengemeenschap of SOS Goed(koop) onderwijs (www.welzijn.net). Dit zorgt misschien voor een nieuw elan in andere scholen en het stimuleert om met deze 'zorg' op school ernstig bezig te blijven en door te gaan.